

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS
Prenumerata:
Amerikoje ir užsieniuose
metams \$5.00
Pusmetui 2.50
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1905
Address:
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

NR. 10

SOUTH BOSTON, MASS., 1964 KOVO - MARCH 4

60-TIEJI METAI

"Keleivis" Telefonas AN 8-3071

Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Atskiro Numerio Kaina 12 Centų

Mirė dr. Antanas Trimakas Vliko pirmininkas

Žymi asmenybė Lietuvos laisvinimo bare, pakantus visiems prieinamas, užsienio veikloje ir kitų plačiai žinomas, turėjęs ryšių su kitų šalių diplomatais, Lietuvos laisvinimo reikalais aplankęs Pietų Amerikos valstybes ir daug kur kitur, Seton Hall universiteto profesorius.

Dr. Antanas Trimakas

Vasario 27 d. 6:30 val. ryto savo bute Brooklyne, N.Y., širdies smūgiui ištikus, mirė dr. Antanas Trimakas, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas, gimęs 1902 m. birželio 19 d. Taupriuose. Biržų apskrityje.

Baigęs Biržų gimnaziją, velionis ekonomikos ir teisės mokslus pradėjo Vytauto D. universitete Kaune. Vėliau juos tęsė Grenoblio bei Lille universitetuose. Haagos akademijoj studijavo tarptautinę teisę. Lille universitete parašė disertaciją apie Lietuvos kooperaciją ir 1930 m. gavo filosofijos daktaro laipsnį.

Lietuvos nepriklausomybės metais tarnybą pradėjo užsienio reikalų ministerijoje. Iš čia buvo perkeltas į Švediją Lietuvos pasiuntinybės sekretoriumi. Lietuvai sumezgus diplomatinis ryšius su Lenkija, jis buvo paskirtas Lietuvos pasiuntinybės Varšuvoje patarėju. o 1939 m. ten pat Lietuvos konsulu.

Lietuvą okupavus, dr. Antanas Trimakas pradėjo pagrindinio darbu ir uoliai

Dr. Frederic Gibbs, Chicagos epilepsijos specialistas, sako, kad Oswaldas žudikas J. Ruby serga reta ir pavojinga nervų liga, gal būti tokios formos epilepsija, kuri sukelia pykčio priepuolius.

Prezidentas ragino nenusiminti

Praeitą penktadienį prezidento L. Johnsono pasikalbėjimas su spaudos atstovais buvo pirmą kartą beparpiškai perduotas per televiziją.

Prez. L. Johnsonas pranešė, kad jau išbandytas ir gaminamas naujo tipo sprausminis lėktuvas A-11. Jis galės skristi 2,000 mylių per valandą greičiu. Tai šiuo metu greičiausias lėktuvas pasaulyje. Jis tinka karo ir civiliniams reikalams.

Tarptautiniame gyvenime esama sunkumų. Nėra reikalo dėl jų nusiminti. Tačiau nederų ju ir nedavertinti. Jie turi būti nugalėti.

Šiuo metu žymiai pasunkėjo padėtis Vietname, Laose. Iškilio painus klausimas Kipro saloje dėl tautų taikaus sugyvenimo. Visi tie įvairiose vietose aštriai pasireiškia konfliktai užtemdo ir užvilkina pagrindinį visuotinio didžiųjų galybių nusiginklavimo klausimą.

Esant tokiai padėčiai, JAV turi išsaugoti ir didinti savo karinį pajėgumą, bet ne tam, kad išsklaidytų politinius klausimus ginklų sprendžiu. JAV yra kariniai tiek galingos, kad trumpa akimirka, gali nuo žemės paviršiaus nušauti šimtus milijonų žmonių, bet nei ši

šalis, nei jos priešai šiandien ginklų griebtis vengia. nes žino tokio karo padarinius. Reikia kantrybės ir sumanumo taikiai būdu kilusius nesusipratimus išspręsti.

Paklaustas, ar JAV nenumato pulti Šiaurės Vietnamo komunistų bazių, prezidentas tai nei patvirtino, nei paneigė. Jis tik pareiškė, kad dažnai spaudoje gvilde namai įvairūs sprendimai nėra jo politikos sprendimai. Jis pasiryžęs tartis ir Panamos klausimu, bet tam pirmiausia reikia atgaivinti su Panama diplomatinis santykius. JAV negali dar prieš derybas jau duoti kažkokių pasžadėjimų ar nuolaidų.

Mirusio dr. Antano Trimako šeima ir kitiems artimiesiems reikiame giliai užuojautą.

Ilgėsnę žinią apie dr. Antano Trimako mirtį įsidėjo ir "New York Times" vasario 28 d.

Danija pripažino Lietuvos okupaciją

Danijos ministerių pirmininkas lankėsi Maskvoje. Jis ten buvo iškilingai priimtas.

Jis išsiderėjo iš Sovietų Sąjungos 385 tūkstančius dolerių už tas nuosavybes, kurias Lietuvoje. Latvijoje ir Estijoje Sovietų Sąjunga nusavino, tuos kraštus okupavusi.

Tuo būdu Danija faktinai pripažino Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją, neįskentė ir už grašius pardavė Pabaltijo valstybes.

JAV LAIVAI NETELPA SOVIETŲ UOSTUOSE

JAV laivininkystės delegacija išvyko Sovietų Sąjungon tartis dėl kvečių transportacijos. Pasirodo, kad JAV didieji prekybos laivai netelpa Sovietų Sąjungos uostuose. Sovietų uostai yra permaži, be gerų įrengimų.

Jie nori įteikti į teismo salę, kur teisiamas Jack Ruby, nušovęs prez. John Kennedy žudiką Oswaldą, bet salėje jau nebėra vietų.

Irsta Kanados vieningumas

Anglijos karalienė šį rytą vėl rengiasi atsilankyti Kanadon. Dabar dėl jos būsimos viešnagės jau susidarė sunkumų.

Quebeco provincijoje, apgyventoje prancūzų, auga judėjimas atsikirti ir sudaryti savą nepriklausomą valstybę, kuri anot to sąjūdžio vadų, galėtų gerai išsikurti ir savo atsiskyrimu likusiai Kanados daliai nesudarytų žalos.

Greta šio bresta dar nuosaukesnis vadinamųjų autonomistų sąjūdis, kuris reikalauja Quebeco provincijai pilnos autonomijos.

Vienas ir kitas tų sąjūdžių ir sudaro tuos rūpesčius dėl Anglijos karalienės atvykimo į Kanadą.

Vienas sąjūdžio vadų seniai pareiškė, kad Anglijos karalienė Kanadoje nepageidaujama.

Šiaurės Atlanto vandenynė sekmadienį audra perlaužė Liberijos laivą.

Apačioje labai sunkiai sergantis Graikijos karalius Povilas, 62 m. amžiaus, viršuje jo sūnus Konstantinas, paskirtas regentu.

Rumunija gretinasi prie Kinijos

Rumunijos komunistų partijos pirmasis sekretorius su delegacija išvyko komunistinė Kinijon. Ten, be kitų klausimų, bus paliestas ir komunistinės vienybės atstatymas. Paskutiniiais metais Rumunija pasigaminę daug skystojo kuro ir ji be tarpiai pardavinėjo Vakarų valstybėms ir Kinijai. Tuo būdu jos ūkis pakilo, ir ji pradėjo šalies reikalus tvarkyti nepriklausomai nuo Maskvos. Siekdama ir užsienio politikoje didesnės nepriklausomybės, ji pasiryžė savo delegaciją pasiųsti į Kiniją—Maskvos varžovą.

Rumunijos komunistų delegacijos atsilankymo proga Pekino radijas apkaltino Sovietų Sąjungos komunistų partijos vadovybę, kad ji meluojanti ir veidmainiaujanti, santykiuodama su kitu kraštų komunistų sąjūdziais.

Maskvinių komunistų viršūnės nepripažįsta sau lygių. Maskva nori įsakymo kelių kitų šalių komunistam vadovauti.

Chruščiovas skelbia laidotuves kapitalistams, o dabar Kinija jam pačiam.

Komunistų išpėjimai J. A. Valstybėms

Buvo pasklidę gandai, kad JAV pasiryžusios pradėti naikinti komunistų partizanų bazes Šiaurės Vietname, nes ten tokios bazės viešai veikia. seniau Sovietų Sąjungos, o dabar Kinijos aprūpinamos ginklais ir instruktoriais. Jas sunaikinus, išnyktų Pietų Vietname ir partizanų veiksmas.

Sovietų Sąjunga ir Kinija, tą gaudą išgirdusios, tuoj išpėjo JAV, kad Šiaurės Vietnamo sienos pažeidimas būtų lygus karo veiksmui ir jį tai nebūtų ramiai žiūrima.

Jau paskelbtas mokesčių sumažinimo įstatymas

Pagaliau mokesčių sumažinimo įstatymas paskelbtas. Įstatymas galioja nuo šių metų pradžios. Kas uždirba iki \$4,000, mokesčiai sumažės 22 su puse procento. Kas uždirba \$6,000, mokes mokesčių \$1,210. Kas uždirba daugiau, tų mokesčių mažėjimo procentas bus kiek mažesnis.

Mirė Julius Kaupas

Prieš pat laikraščio spausdinimą gauta žinia, kad kovo 1 d. staiga mirė rašytojas, kritikas, publicistas ir gydytojas Julius Viktoras Kaupas.

Jis gimęs 1938 m. kovo 6 d. Kaune. Medicinos mokslus studijavo Vytauto D. universitete, kurį baigė gydytojo laipsniu. Medicinos daktaro mokslo laipsnį gavo 1946 m. Vokietijoje. 1947 m. Freiburge mokėsi tapybos ir ten pat universitete studijavo filosofiją ir literatūrą.

JAV atvykęs specializavosi psichiatrijos srityje. 1952-53 m. dėstė neurologiją galingųjų seserų kursuose, Altone, Ill.

Jis buvo vienas gabiųjų jaunosios kartos kūrėjų ir geriausiųjų literatūros kritikų. Jis bendradarbiavo Lietuvos literatūros Lankuose ir kituose literatūros žurnaluose.

Trys baisios lėktuvų nelaimės

Didysis keleivinis lėktuvas DC-8 pakilo iš Mexico City skristi į New Yorką. Pakelėje jis buvo sustojęs New Orleanse. Iš čia vos pakilęs, staiga nukrito į ežerą. Visi buvę lėktuve 56 keleiviai žuvo.

Anglų lėktuvas nukrito Innsbrucko kalnuose. Austrijoje. Žuvo 75 keleiviai ir 8 komandos nariai.

Visa tai atsitiko perėitą savaitę. O praeitą sekmadienį prie Tahoe Valley aerodromo, Kalifornijoje, dingo lėktuvas su 85 asmenimis. Kol kas spėjama, kad jis arba nukrito į Tahoe ežerą, arba sudūzo kalnuose.

SOVIETŲ OS ŠOKIAI IR DAINOS ITALIJOJE

Sovietų Sąjungos raudonosios armijos dainų ir šokių ansamblis dabar koncertuoja Italijoje.

Prieš tai jis gastroliavo Šveicarijoje, bet iš ten turėjo išvažiuoti anksčiau, negu buvo numatyta. Mat, Šveicarijos gyventojai subrozlo prieš komunistinę propagandą, o vokiškai kalbantieji šteitai jo pas save į didesnius miestus neįsileido.

Kova dėl šio įstatymo išleidimo tęsėsi ištisus metus. Tos mokesčių naštos palengvinimo sumanytojas buvo prez. J. F. Kennedy. Būta abejonių, ar tokio įstatymo išleidimu nebus pakenkta bendriems valstybės reikalams, o ypač kariniam pajėgumui. Taip pat nepatikieta, kad to įstatymo pasirodymas paskatins šalies ūkį ir sumažins nedarbą.

Po ilgų studijų ir įrodinėjimų galop ir vėl kiek perdirbtą to įstatymo projektą pasiūlė prez. L. Johnsonas. Jam pavyko įtikinti kongresą, kad jei ir 11 su puse milijonų dolerių bendra mokesčių suma sumažės, tai valstybės bendri reikalai nenukentės, juo labiau, kad numatyta per šiuos du mėnesius atleisti 7,800 valstybės tarnautojų ir kitur sumažinti valstybės išlaidas, kurios nepalietų šalies saugumo reikalų.

Tikimasi, kad mokesčių naštai sumažėjus, vartotojų įpirkimo pajėgumas padidės, bus didesnis prekių pareikalavimas — pramonė turės daugiau darbų, bankuose padidės indėliai, atsiras laisvų kapitalų, kuriuos bus galima pavartoti šalies ūkiui kelti.

Šiais metais mokesčiai sumažinti mažesniu procentu. Kitais metais jie bus dar atitinkamai mažinami.

Dar tik 10 posėdininkų

Jack Ruby byloje šiaip taip pasisekė paskirti 10 priekusųjų posėdininkų (juries). Dar trūksta dviejų.

George Papandreou, 76 m. amžiaus, Jo parti a laimėjo rinkimus Graikijoje. Jis yra gyvenęs JAV, turėjęs net jų pilietybę, didelis ūkio reikalų žinovas, Vakarų šalininkas.

Mūsų ryžtas nemažėja.

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės akto paskelbimo minėjimas virto garbingu, gražiu lietuvių išeivijos papročiu JAV. Kanadoje ir kitur už Lietuvos sienų.

Visur, kur tik JAV gyvena daugiau lietuvių, tie paminėjimai ruošiami sutartinai bendromis pajėgomis, be didesnių grupinių ar ideologinių nesusipratimų. Pasitaiko ginčų, bet jie pasilieka tarpusavy, o viešai pasirodoma vieningai.

Šiemet nemalonius reiškinys buvo Bridgeporte, Conn., kur Alto skyriaus vadovybė, nesusivokdama esamojo padėty, savo Vasario 16-sios minėjimui paruošė netinkamą programą. Dėl to spauda ir vietos visuomenė smarkiai atsiliepė, ir todėl jo minėjimas buvo nesėkmingas. Tai gera pamoka ne tik Bridgeportui, bet ir kitiems panašios klaidos nekartoti.

Kai kur (Chicagoje ir kitur), be bendro minėjimo, dar ruošiami minėjimai atskirai mokyklom, skautam ir tt.

Tas bendras įvairių grupių ar ideologijų darbas Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktui paminėti yra įrodymas, kad esame brandūs, sąmoningas, politiniai spalvotas, bet vieningas junginys, kovojas dėl savo tėvų žemės laisvės.

Seniau tie paminėjimai buvo rengiami tik savųjų tautiečių tarpe ir skirti tik saviesiems ta proga susikaupti ir atnaujinti savo laisvės kovos pasiryžimus. Vėliau į juos pradėti kviesti vietoj gyvenančius parlamentarus, gubernatorius, miestų majorus, tuo būdu plačiau suinteresuojant amerikiečių visuomenę mūsų tėvynės skaudžiomis problemomis ir mūsų siekimais. Dabar mūsų nepriklausomybės šventė vietinės valdžios deklaracijomis jau oficialiai skelbiama kaip Lietuvių Diena, ir tuo būdu ji virsta lyg ir visų mūsų siekiams pritariančiųjų švente. Tai jau didelis propagandinis laimėjimas. Beliktų tik pageidauti, kad į geriau organizuotus nepriklausomybės minėjimus būtų kviečiami ir žymesnieji amerikiečių kultūrininkai — intelektualai bei menininkai, kurių viešas žodis pasaulio nuomonei kartais daugiau turi reikšmės, negu eilinių politikų. Žinoma, juos reikia su mūsų kovos reikalu gerai supažindinti ir aprūpinti tinkama ir rimta literatūra.

Žurnalas "Lituanus", iki šiol gerai užsirekomendavęs, turėtų pasirodyti dar vis prieš vasario 16 d. su nepriklausomybės minėjimams skirtu turiniu. Tada jį būtų galima įvairiose kolonijose kvietiesiems svečiams išdailinti, ir jis atstotų kartais kitas lėkšto turinio informacijas.

Bostone ir kitur jau padaryta gera pradžia mūsų šventę sudominti spaudą, radiją ir televiziją. Štai Bostone šiemet net 11 radijo stočių vienu ar kitu būdu tą šventę paminėjo. Tai labai džiugu, nes gyvename ir veikime demokratinėje krašte, kur visuomenės balsas viską lemia. Ta kryptimi reikėtų ir toliau eiti, be to, reikėtų ir naujų būdų ieškoti, kad mūsų tėvynei laisvės šaukiantis balsas vis stiprėtų ir platesnes mases pasiektų.

Šiemet gerą sumanymo pavyzdį mums parodė Waterburio bei Hartfordo lietuviai, pasirūpinę pakelių reklaminiuose lentose iškabinti didžiulius plakatus, skelbiančius mūsų šventę ir mūsų kovos siekius. Beliktų tik pasirūpinti, kad kitais metais mirgėtų visos didžiosios Amerikos pakelės, kurios mūsų laisvės žodį skelbtų tūkstančiam pravažiuojančių automobilistų.

Šiemet Vasario 16-ji buvo vėl iškilmingai paminėta JAV kongrese. Lietuviai kunigai (J. Matutis iš New Haveno, Conn. ir E. Abromaitis iš Chicago) ten sukalbėjo invokacijas, senatė per 20 seratorių (jų tarpe tokie žymūs kaip Douglas, Dirksen, Dodd), o atstovų rūmuose beveik 100 atstovų paminėjo mūsų šventę. Šventės minėjimui vadovavo senatė sen. Dodd, o atstovų rūmuose Flood.

Lietuvos atstovų Washingtono šventės proga sveikino daug žymių valstybės vyrų, jų tarpe ir valstybės sekretorius Rusk. Į ta proga mūsų atstovo surengtą priėmimą atsilankė didelis būrys aukštųjų valstybės departamento pareigūnų, kitų valstybių diplomatų, mokslininkų, laikraštininkų ir, žinoma, vietos lietuvių.

Aplamai imant, galime sakyti, kad ir šių metų Vasario 16-sios minėjimai rodo, kad tebesame gyvi ir ryžtingi ir kad kovojame dėl Lietuvos laisvės nesame vieni, o turime daug ir įtakingų draugų.

Sveikinu tave, gimtoji žeme! Gimtas dangau! Gimtoji saule! Ir jūs, pievos ir kalneliai, miškai ir upeliai! Visa širdimi sveikinu jus! Koks gausus vėjas, dvelkias nuo mano tėviškelės kalnų! Kokių balzamu tu liejiesi į vargšo bėglio krūtinę!

F. Šileris (iš Plėšikų)

Mes kritom, kad žvėstų jum padangų saulė. Kad jūs mokėtumėt, kaip ginti bočių šalį. Kad amžius atsimintų išgamos ir jų vaikais. Jog laisvės nieks parduot negali!

St. Santvaras

Piktas piktą gimdo.

Kairėje Pietų Vietnamo gen. Nguyen Khanh Tarsasi su jo nuverstuoju gen. Duong Van Minh, kurį vėl pasikvietė į valdžią, paleisti, ar ne 7 politinius kalinius, nuteistus mirti.

Kas kitur rašoma

ATVIRAS IR TIESUS ZODIS

New Yorke Vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės akto paskelbimo minėjime pagrindiniu pranešėju buvo pakviestas dr. B. Matulionis, gyv. Rhode Island valstijoje.

Jis, rimtai apžvelgęs dabartinę pavergtos Lietuvos padėtį, atvirai ir tvirtai palietė mūsų išeivijai pasitaikančias negeroves.

Ir gerai padarė, nes kas nusikaltimus slepia, tas yra nusikaltėlio bendrininkas. Matulionis taip atsiliepė:

"Senosios mūsų ateivijos didis nuopelnas, kad ji Lietuvos laisvei remti sugebėjo apsiungti į didžiulę talką — į Amerikos Lietuvių Tarybą. Trumpai tariant, ALTA. Mes, naujieji ateiviai, irgi pagal savo išgales jungiamės į tą talką: remiame ALTA. VLIKą, remiame bendros tautos idėją ir darbą; norime, kad laisvųjų lietuvių visuotinė talka pasidarytų nesugriauinama laisvės kovų pilis. Deja, mūsų tarpe atsiranda kurmių, kurie rausiasi po jos pamatus, ir termity, kurie graužia jos sienas."

"Dabartinis Lietuvos okupantas maskolius, kolonizuodamas ir rusindamas Lietuvą, neleidžia iš akių ir lietuvių išeivijai, gyvenančiai laisvajame pasaulyje. Mes, lietuviai išeiviai, tam okupantui esame labai nemalonai rakštis. Mes gyvu žodžiu, raštu ir radijo bangomis keliame aikštėn ir garsiname okupanto juodus darbus, jo slapčius kėslus palapsniui išnaikinti mūsų tautą. Okupantas norėtų mus nutildyti, kad mes pasauliui nešauktume taip garšiai apie masinius mūsų tautiečių — visokio luomo ir amžiaus vyrų ir moterų — trėmusius į Sibirą ir vergų darbo kacetus. Okupantas norėtų mus nutildyti, kad mes neskelbtume apie mūsų žmones, kankinamus kalėjimuose, apie mūsų ūkininkų baudžiavą kolchozuose ir sovechozuose, apie jų neišbrendamą vargą ir skurdą, apie tikinčiųjų niekinimą ir persekiojimą, apie Lietuvos turtų grobimą, apie maskolių kalbos brukimą į mūsų mokyklas ir įstaigas, apie Lietuvos istorijos barbariškumą."

ka falsifikavimą, apie žmogaus pagrindinių teisių pažeidimą, visą Lietuvą pavertiant lyg dideliu kalėjimu, kuriame privisę maskolių šnipų, sekiojančių kiekvieną lietuvių žingsnį. Okupantas norėtų ir mus padaryti nebylius ir aklius, kad juodu jo darbų nematytume ir jų negarsintume.

"Bet mes okupanto seklius ir šnipus greit aptažysime. Dėl to okupantas dabar griebiasi kitokio ginklo prieš mus: griebiasi melo ir klastos."

"Okupantas ieško mūsų tarpe mokytojų pakviesėlių ir tempia juos sau į talką. Ir jau yra tokių vieną kitą radęs ir įkinkęs sau į darbą. Šitie mokytieji, kartais net ir diplomuoti lengvapečiai, jau nebeuori matyti okupanto klastos; jie nebeuori matyti, kaip mūsų tauta palapsniui rusinama, persekiojama, naikinama. Šitie nauji okupanto talkininkai, užsivožę lietuvių patriotiką kaukė, jau drįsta mūsų šventę spaudoje prabilti, kad Lietuvos laisvinimo akcija — esanti pasenusi, atgyventa komedija; kad kalbos apie Lietuvos laisvinimą esančios atsilikusios, sustingusios ir su gyvenimu nespėjančios į koją eiti senųjų kalbos. Šito stiliaus naujieji ir kaip jie save vadina, pažangieji išminčiai kartais mėgina atsargiai prasižinti, kad ne apie Lietuvos išlaisvinimą ir jos Nepriklausomybę reikia kalbėti, bet apie dabartinės Lietuvos taikų sugyvenimą su didžiuoju kaimynu, atseit su dabartiniu Lietuvos okupantu."

"Šitie pagaravėliai jau savo spaudoje išdrįsta skelbti lietuvių provokatorių tvirtinimus, kad maskolių įvykdytos deportacijos į Sibirą ir masiniai nekaltų žmonių išžudymai Lietuvoje nėra iš tolo negali prilygti tiems nusikaltimams ir žudymams, kuriuos Lietuvoje įvykdė patys lietuviai. Pagal juos, kruvinieji okupanto darbai Lietuvoje tik mažesni, palyginus su pačių lietuvių padarytais nusikaltimais."

"Tai niekšiškas melas ir atpildo šaukiantis nusikaltimas visai lietuvių tautai, kai mania, kad Hitlerio žmogžudžiški nusikaltimai mėgina primesti visai lietuvių tautai, rodyt, kad Lietuva — rezistencija Hitlerio užmačioms."

"Maža sauželė neiškių žmogystų, kur nelengva atskirti, kas iš jų provokatorius ir kas tikrai pakviesęs rašė. Perša mums vadinamąjį kultūrinį bendradarbiavimą su okupuota Lietuva. Mes jau seniai bendradarbiaujame, okupanto talkininkų neragindami, tikta bendradarbiaujame įmanomu būdu. Rašome laiškus, siunčiame siuntinius, jei tik žinome žmonių, kurie išdrįsta priimti mūsų siuntinius ir laiškus, nors už tuos siuntinius turime mokėti. Kremliaus lupikiskius mums. Siunčiame tuos siuntinius su skaudaria širdimi, kad negalime įdėti savo sergančiai motinai tėvui seseriai ar broliui vaistų, nes Kremliaus uždrausta. Uždrausta paaiskinant, kad Lietuvoje vaistų esą pakankamai."

BENE VAGIES KEPURĖ DEGA?

Siame puslapy rasite ilgą ištrauką iš dr. B. Matulionio kalbos, pasakytos New Yorke vasario 16 d. O štai ištraukos iš V. R. (Rasteno) korespondencijos, išspausdintos Dirvos Nr. 22:

"Skatindamas politinę vienybę, išvadino kurmiais ir termity visus tuos, kurie "sakosi kažką geriau dirbą" ir kurie "neina į bendrą talką." Kadangi kalbėtojas yra žinomas kaip dabartinę veiklą bene pačios konservatyviausios Vliko partijos atstovas, reikėjo suprasti, kad "kurmiai" ir "termity" vardus jis bus taikęs Vliko diktuojamosios vienybės nepaisikančiesiems. (Nors kažkas juokavo, kad, girdi, kalbėtojas pravardžiuoja į TALKĄ nesidedančius.)"

"Toks "kvietimas vienybės" ar "lunijos nustatymas" pravardžiuojamas galėtų būti greičiau apibūdintas kaip "kurstymas vienos visuomenės dalies prieš kitą." Bet šiuo atveju daugumas gryn kalbėtojo tono energingumą, gyvę, kaip sako, ir nesigilino į tai, ką sako, o kiti tarė "atleisk jam Viešpatie" ir paliko kalbą "saviškai."

"Juo toliau, juo labiau "stiprių žodžių" srovė kilo, kai ji pakrypo į "kultūrinio bendradarbiavimo" pirslius. Pirštu nerodydamas, kalbėtojas ėmė pavyzdžius, aidinčius daugiausia iš čionykštės "Vienybės". Ir kai kalbėtojas ėmė argumentuoti parsišaukėlių pakviesėlių ir panašiais epitetais, daugelis akių sužiuojo link čia pat buvusių "Vienybės" redaktorių — leidėjų, o kai kalbėtojas pareiškė, kad nesiliaujantiems taip veikti neturi būti vietos mūsų tarpe, kalba buvo pertaukta plojimai.

Bet konkrečių išvadų niekas nedarė."

Visa tai perskaite, patys galite spręsti, kodėl V. Rastenis taip susijaudino ir griebė už kepurės, išgirdęs kalbėtojo žodžius "Statome laisvės pilį, bet mūsų tarpe atsiranda kurmių, kurie rausiasi po jos pamatus, ir termity, kurie graužia jos sienas."

Idomu buvo sužinoti, kad ir Rastenis galisi savo kaimynų, pasiūvusių pirštų mums "kultūrinį bendradarbiavimą", ir smerkia tuos, kurie tokiems piršiams nepasigaili atviro žodžio.

Kremlius nuo Hitlerio neatsilieka

Štai ką kalbėjo dr. Balys Matulionis New Yorke minint Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo 46 metų sukaktį:

"Hitleris skelbė, kad valstybėje turi būti tik viena tauta ir viena kalba. Kremlius nuo Hitlerio neatsilieka. Pažiūrėkime dabar, kas dedasi mūsų Lietuvoje, Vakarose, pietinėje Nemuno pusėje, nuo amžių buvo Mažoji Lietuva; net vokiečių kaiseriai ją Lietuva vadino. O šandien ten — Kaliningradskaja oblast (Kaliningrado sritis). Lietuviai gyventojai vieni išnaikinti, kiti į Sibirą ištremti, o jų sodybas privežta rusų ir net mongolų. Mažoji Lietuva už Nemuno dabar ne tik neliko lietuvių, bet tame nuo amžių lietuviškame krašte neliko nė vieno lietuviško pavadinimo: miestai ir miesteliai, kaimai, upės, upeliai, net kalniukai ir lankos gavo naujus, maskoliškus pavadinimus, ir okupantas lietuviams didelėmis bausmėmis graso, jeigu kas išdrįstų savo kalbose ar raštuose paminėti anuos nuo amžių lietuviškus pavadinimus. Savo knygoje, enciklopedijose okupantas barbariškai klastoja Lietuvos istoriją ir be jokios gėdos tvirtina, kad mūsų Mažoji Lietuva nuo amžių buvusi slavų apgyventa."

"Čia tenka paminėti vieną juokingą, o kartu ir liūdną įvykį Lietuvoje. Prieš keletus metus profesorius Pakarklis, tikras komunistas, bet lietuviškai, ne maskoliškai galvojantis komunistas, parašė svarbų istorinį veikalą kaip vokiečių kryžiuočių ordinas kitąsyk valdė užkariautus lietuvius Mažoji Lietuvoje, mūsų brolių Prūsų žemėje. Tą knygą išspausdino ir paleido į skaitytos Lietuvos komunistinė įstaiga. Tikrai Kremliaus agentai Lietuvoje, matyt, susigriebė. Jie samprotavo:

"Kaip tai gali būti? Kaliningradskaja oblast, tokia jau maskoliškoje knygoje paskelbta, o čia štai — lietuvių nuo amžių gyventa žemė! Ką čia dabar tas lietuvis komunistas Pakarklis skelbia ir savo teigimus dar dokumentais remia?"

Ir tuojau prof. Pakarklio knyga dingio iš knygynų ir bibliotekų — niekur Lietuvoje jos negausi. Tai klasiškas pavyzdys, kaip raudonasis okupantas jūliai falsifikuoja Lietuvos istoriją, tolydžio ištrindamas lietuvių tautos vardą iš istorijos lapų. (Tą knygą "Kryžiuočių valstybės santvarkos bruožai" galite gauti Keleivio administracijoje už \$2. Kel. red.).

"Kitas pavyzdys. Šiais metais laisvojo pasaulio lietuviai ir net okupuotos Lietuvos komunistai iškilmingai

Idomu ir tas, kad, kaip pats V. R. rašo, publika kalbėtojų plojo ir kartu su V. R. už kepurės nečiuo ir "konkrečių išvadų niekas nedarė." Publika plodama išvadas padarė. Kokių išvadų V. R. dar norėjo?

gai mini rašytojo Donelaičio pustrčio šimtą metų gimimo sukaktį. Donelaitis ne tik didis lietuvių rašytojas, bet ir vienas iš didžiųjų ano meto Europos rašytojų. Jo didysis veikalas "Metai" išverstas į daug svetimų kalbų. O rusai Maskvoje dabar net vieną gatvę nori pavadinti Donelaičio vardu! Bet jeigu dabar rusų okupuotos Lietuvos jaunimas norėtų sužinoti, kur tasai didysis rašytojas gimė, gyveno, dirbo ir mirė, veltui ieškotų: okupanto uždrausta apie tai kalbėti ir rašyti, nes juk ten dabar tas kraštas, Donelaičio tėviškė — Kaliningradskaja oblast! Netoli Nemuno — ta vieta, kur Donelaitis gimė — Lazdynėliai — dabar sumaskolinti į Krasnoznamenask; Stalupėnai, kur jis dirbo, dabar — Nestorovo, o Tolminkiemis, kur Donelaitis gyveno, klebonavo, rašė savo didįjį veikalą "Metus" ir mirė, jau dabar nebe Tolminkiemis, o Iljinskoje. Taigi suprantama, kodėl Lietuvos okupantas neleidžia minėti, kur gimė gyveno, dirbo ir mirė mūsų didysis rašytojas Kristijonas Donelaitis.

"Dabar prisiminkime kitas Lietuvos žemes jos pietinėje ir rytinėje dalyje. Išsisi plotai su lietuviškais kaimais ir miestais atplėsti nuo Lietuvos ir atiduoti vieni Lenkijai, kiti Gudijai. Taip Lietuvos žemelė draskoma, parceluojama; vienu jos gyventojai išnaikinti, kitur deportuojami ir palaipsniui rusinami, kaip Muravjovo Koriko laikais. Lietuvių kalba visur pamaži išstumiama savame krašte. Vis daugiau ir daugiau Lietuvos įstaigos prisipildo atėjūnais rusiais tarnautojais, kurie nemoka ar nenori lietuviškai kalbėti ir tuo būdu verčia Lietuvos gyventojus kalbėti maskoliškai.

"Protarpiais mus pasiekia šurpi žinia, kad raudonasis okupantas patyloimis ruošia Lietuvai Latvijai ir Estijai maskolišką raidyną, vadinamą graždanką. Apsaugok Aukščiausią! Tegu tas šėtoniškas sumanymas nepavyksta, kaip nepavyko raudonojo okupanto pirmtakui Muravjovui Korikui.

"Prieš mėnesį turėjau progos susitikti ir išsikalbėti su estu, kuriam prieš tris mėnesius pavyko pabėgti nuo rusų. Tasai estas buvo žvejys rusų laive. Laive buvę estų, lietuvių, latvių, bet daugumas — rusų. Man paklausus, ar tie pabaltiečiai pasikalbėjo savo tarpe gimtąja kalba, jis atsakė, kad kalbamasi tik rusų kalba, nes rusiai labai nemėgsta, kai kas kalbasi jiems nesuprantama kalba.

"Pačioje Estijoje esą labai daug apgyvendinta rusų. Jie estų kalbos nesimoka — nesą reikalo. Girdi, po kokių 50 metų Estijoje nebūsis estų kalbą mokančių žmogaus. Tą pat galima pasakyti ir apie Lietuvos bei Latvijos šalis tūkstančiais užplūdusius raudonuosius ruskus."

Iš paverptos Lietuvos

A. Sniečkui svarbiausia — trašos

(E) Visuose plenuose, suvažiavimuose tebeskamba vienintelė gaida: spartinkime chemijos pramonę, rūpinkimės mineralinėmis trąšomis. Kaip paaiškėjo iš Sniečkaus kalbos, pasakytos partinio aktyvo susirinkime vasario 4 d., Lietuvoje statomi chemijos pramonės objektai nelaiku aprūpinami įrengimais ir medžiagomis, tad jų statyba lėta. Sniečkus barė žemės ūkio darbuotojus dėl neracionalaus trąšų naudojimo.

Apie mechanizavimo ūky padėti geriausiai liudija Sniečkaus žodžiai: įvairūs "darbuotojai nežino, kokių mašinų reikia atitinkamam kolūkiui, tarybiniam ūkiui... Mūsų pramonė turi gaminti žemės ūkiui ir ypač gyvulininkystės fermoms tobulesnes mašinas ir mechanizmus."

M. Grigaliūnas apie Lietuvos gyvulininkystę

(E) Maskvoje vasario mėn. įvykusiame partijos CK plenumo pranešimą padarė ir Lietuvos žemės ūkio ministras M. Grigaliūnas. Jis priminė Chruščiovo duotą patarimą, kad ūkiai privalą specializuotis gaminant tuos produktus, kurie ekonomiškai apsimoka. Pagal režiminį Lietuvos pareigūną, pagrindinė gyvulininkystės šaka Lietuvos zonoje būsimi pieninė-mėsinė ir veislinė gyvulininkystė. Greta to antrąjį pagrindinę gyvulininkystės šaką — kiaulininkystę arba paukštinkystę. Esą, Lietuvoje pradėta statyti didelė paukštinkystės įmonė, kuri turi tiekti 46 milijonus kiaušinių ir 1.5 tūkstančių tonų paukštienos per metus. Kad visoje eilėje Lietuvos kolchozų ir sovchozų yra žemas gamybos lygis, tai, pagal Grigaliūną, pirmoje eilėje kaltintini ūkių vadovai.

Peršamos sovietinės tradicijos

(E) Pagal "Tiesą" vasario 12 d. įvyko respublikinės civilinės metrikacijos reikalų tarybos posėdis. Vienas svarbiausių bolševikų uždavinių tai visuomenėje diegti naujas — sovietines krikštynų, sutuoktinių ar laidotuvių tradicijas. Kultūros ministrai J. Banaičiui pirmininkaujant, taryba aptarė įvairių pagerbimų papročius ir pasiūlė sutuoktinių ir kt. papročius sveikinimo bei priesaikų tekstus. Jau sukurta skulptorės E. Radauskaitės darbo specialus medalis, kuris bus įteikiamas naujagimiams krikštynų (Lietuvoje dabar tai vadinama "vardynais") metu. be to, dailininkė L. Pučkoriūtė pagamino dar įvairius ir partijai priimtinius "vardynų", sutuoktinių pakvietimų, sveikinimų ir atmenų pavyzdžius.

L. Balaišytė — teniso čempionė

(E) Vasario mėn. pradžioje Kaune įvykusiose Sovietų Sąjungos stalo tenisininkų pirmenybėse čempionės vardą laimėjo pasižymėjusi lietuvaitė tenisininkė, 16 m. amž. Laima Balaišytė. Vilnietė Balaišytė čempionė jau yra buvusi 1962 m.

Vyrų grupėje lietuviui A. Saunoriui atiteko ketvirtoji vieta. Kaune vykusiose dailiojo čiuožimo varžybose, dalyvaujant Lietuvos, Latvijos ir Baltarusijos atstovams, lietuvių Lidijsa Zalytė tapo Pabaltijo ir Baltarusijos dailiojo čiuožimo turnyro nugalėtoja.

Iš laiško broliui

Vienas Keleivio skaitytojas atsiuntė iš Lietuvoje gyvenančios sesers gautą laišką. Iš jo duodame kelias ištraukas.

"Pas mus vasara buvo sausa, karšta, nudžiūvo bulvės ir daržai. Rašiau jums, bet gal negavote, nes daug ko buvau prirašiusi. Gal ką negera parašiau — supykot. Gal už tai, kad parašiau nežinanti kaip tu, broli, ir tavo dukterys baigs gyvenines mašinas ir mechanizmus."

"Nepykite, nes žmonės kalba ir laikraščiai rašo, kad ateityje ir pas jus gali būti taip, kaip pas mus yra; kad Amerikoje yra daug komunistų, kad čia trokštama tokios santvarkos kaip mūsų. Pas jus esą labai blogai gyventi, tik skurdas, nedarbas, labai daug bedarbių, benamių."

"Rašykite nors trumpą laiškėlį. Mums tai didelis džiaugsmas. Atgimsta širdis. Nors pragaras verda aplink kiekvieną dieną, bet jūrai laiškėli skaitydama pamirštu visus priešus ir jų padarytas skriaudas. Tada širdis džiaugiasi jūsų laime."

Pigūs butai?

Bolševikai visur skelbia, kad Lietuvoje butai labai pigūs.

Neseniai gavau laišką iš Lietuvos. Rašo bičiulis grįžęs iš Sibiro ir apsigyvenęs viename apskrityje miestų.

"Sugrįžau iš "plačiosios tėvynės" su visa 4 asmenų šeima. Po didelių vargų gavau 2 kambarių, vienas 10 kv. metrų, antras 7 kv. metrų (20 kv. jardų, Red.), butą. Už jį moku 12 rublių mėnesiui, o uždirbu prie statybos darbų 40-50 rublių per mėnesį."

Tai tau ir pigumas. Jeigu žmogus už tokį menką butelį turi mokėti net 25% savo uždarbio.

Aukštaitis

Už 7 skareles 220 sv. kiaušė Vienas chigagietis pasiuntė savo giminėms į Lietuvą 14 vilnionių skarelių, kokias dėvi moterys. Visa tai su persiuntimu kainavo apie \$14.

Po kiek laiko gautas patėdos laiškas, kuriame buvo pasakyta: "Ačiū labai už skeptaites, Jas išmainėme į 220 svarų kiaušė, už kurią būtų reikėję mokėti 360 rublių."

DAR GALIMA GAUTI

Dar turime labai ribotą kiekį kun. M. Valadkos idomios knygos —

"Ar Romos popiežius yra Kristaus vietininkas?" 227 psl., kaina tik \$1.20.

Povilas Dargis, dabartinis SLA pirmininkas. Jis vienas teisiuomas į tą vietą ir šio mėnesio rinkimuose.

Už ką balsuosime?

Neseniai pasibaigę kandidatų nominavimas SLA Vykdamosios Tarybos rinkimams, ir štai dabar organizacija jau ruošiasi kovo mėnesį vykdyti galutinus balsavimus centro vadovybei išrinkti. Rinkimai kartojasi kas antri metai, ir organizacijos gyvenimą jie įneša tam tikrą gyvumą ir judėjimą. Tas visai suprantama, nes organizacija, kurią sudaro tūkstančiai įvairių politinių pažiūrų narių, tvarkosi demokratiniais pagrindais ir jos organų rinkimai atliekami tiesioginiais, visuotiniais ir slaptais balsavimais. Šie demokratiniai požymiai yra labai ryškūs visuose organizacijos rinkimuose, o ypač jos centro vadovybės — Vykdamosios Tarybos rinkimuose, kur kandidatų parinkimas yra atliekamas visų narių balsavimais.

Nora Gugienė, dabartinė SLA centro išdininė, kandidatė į tą vietą ir šio mėnesio rinkimuose.

Tvarkantis susivienijimui demokratiniais pagrindais, visai suprantama, kad nariai, artėjant rinkimams, pasvarsto savo tarpe, už kurį kandidatą atiduoti balsą. Bet reikia pastebėti, kad rinkimuose politinis momentas veikia nepasireiškia ir balsuotojai daugiausia žiūri į kandidatų pasirošimą ir jo tinkamumą renkamom pareigom, o ne į jo politines pažiūras. Tai tikrai sveikas rinkimų supratimas. Juk organizacijai yra daugiau svarbu turėti vadovybę žmones, sugebancius dirbti ir vadovauti.

Dabar Susivienijimas yra kaip tik pasiekęs geros padėties, ypač finansinės. Taip pat, nežiūrint lietuvių

Berta Pivaronienė, dabartinė SLA centro sekretorė. Ji kandidatuoja į tą vietą ir šio mėnesio rinkimuose.

organizaciniame gyvenime pasireiškiančių sunkumų, SLA stugeba įjungti į savo eiles vis naujų narių ir tuo didinti jėgas ir užtikrinti ateitį. Nariai gerai numano, kad tai yra nuopelnas dabartinės SLA vadovybės. Todėl, rinkimų išvakarėse,

SKAITYK STASIO MICHELSONO PARASYTĄ KNYGĄ: "Lietuvių Išeivija Amerikoje." DAUG PAVEIKSLŲ. KAINA MINKSTAIS VIKSAIS \$4.00. KIETAIS — \$5.00

Siandien, kada prieš 10 metų miręs Juozas Stalinas pačių komunistų paskelbtas didžiausiu žmogžudžiu ir jo lavonas išmestas iš mauzoliejaus Maskvoje, labai įdomu paskaityti Keleivio prieš 15 metų išleista knygelę —

JUOZAS STALINAS, ARBA KAIP KAZO RAZBAININKAS PASIDARĖ RUSIJOS DIKTATORIUMU JUOZAS STALINAS Kaina 25 centai.

rūpestingi organizacijos seni veikėjai ir šulai išleistuose lapeliuose kviečia narius balsuoti už dabartinę vadovybę, kurią sudaro: Povilas Dargis — prezidentas, Stasys Gegužis — viceprezidentas, Bronė Fivaronienė — sekretorė, Nora Gugienė — išdininė, Eufrozina Mikužiūtė ir adv. Steponas Briedis — daktaras kvotėjas.

Ir tikrai jie visi turi reikalingas tam darbui kvalifikacijas ir savo veikla narių tarpe bei visuomenėje yra

Eufrozina Mikužiūtė, ilgametė SLA centro išdininė, taip pat kandidatė į tą vietą ir kovo mėn. rinkimuose.

išsijungę didelį pasitikėjimą. Ypač prezidentas Povilas Dargis nuoširdžiai ir pasiaukojamai dirbęs organizacijai ir siekias jos stiprinimo bei didesnės gerovės.

Nors, kaip sakytą, rinkimuose nepaisoma kandidatų politinių pažiūrų, bet nuostabi būdu, gal daugiau atsitiktinai, ir dabartinę Vykdamąją Tarybą yra patekę įvairių politinių įsitikinimų žmonės. Tuo yra išlaikytas organizacijos pagrindinis principas, siekias jungti į brolišką sąjungą visus gero elgesio lietuvių, neatšizvelgiant į jų lytį, tikybą ar politines pažiūras.

Adv. Steponas Briedis, ilgametis SLA centro išdininė. Jis kandidatuoja į tą vietą ir šio mėnesio rinkimuose.

Pati organizacija visuomet skyrė didelį dėmesį savo centrinio organo rinkimams. Jais rūpinasi ir dabar, kviesdama narius kovo mėnesį dalyvauti rinkimuose ir pasinaudojant balsavimo laisve, atseit, slaptu balsavimu atiduoti balsą už pasirinktus kandidatus.

Domas Kiltėnis

UNIJO IR SKURDAS

Bal Harbour, Fla., posėdžiavęs AFL-CIO prezidiumas pritarė prez. Johnsono paskelbtai kovai su skurdu, bet pabrėžė, kad ta kova turi būti daug smarkiau vedama, nes ji jau bent 10 metų pavėluota.

Prezidiumas taip pat nutarė kovoti dėl \$2 mažiausio atlyginimo.

Jaunimas kalba į jaunimą

Pasaulinės Parodos Lietuvių Komiteto Jaunimo Sekcija kreipiasi į New Yorko ir Naujosios Anglijos jaunimą šiais žodžiais: Mielai vienminčiai.

Daugelis lietuvių tautinių šokių ir chorų š. m. rugpjūčio 23 d. (sekmadienį) susplauks į New Yorką, į Pasaulinės Parodos Lietuvių Dieną. Šiuo tautinių šokių bei dainų festivaliu lietuviai savo gausiomis meninėmis pajėgomis pademonstruos Pasaulinės Parodos dalyviams lietuvių kultūros lygį — dainų ir tautinių šokių ritmą. Tokio masto pasirolymas pasitaiko tik kartą per dešimtmetį. Todėl svarbu, kad šis pasirolymas praeitų sėkmingai ir sklandžiai. Tam tikslui atsiėmė Lietuvių Komitetas deda daug vilčių į šios pakrantės jaunimą, kad mes savo sumanumu ir energija prisidėtume prie Lietuvių Dienos pasisekimo.

Todėl, mieli kolegos, mes kreipiamės į Jus, kviesdami įsijungti į Lietuvių Dienos tvarkymo aparatą, į Lietuvių jaunimo sekciją. Kviesdami visus šiame pakrastyje gyvenančius jaunuolius — moksleivius ir studentus, kurie nedalyvauja choruose ar šokių grupėse — įsijungti į Jaunimo Sekcijos darbą Lietuvių Dienos paruošime ir įvykdyme.

Žemiau pateikiame keturių Jaunimo sekcijos vedėjų adresus. Malonėkit kreiptis laišku ar telefonu į vieną iš čia nurodytų vedėjų, siūlant savo talką:

1. Centrinė informacija — Kostas Čižiūnas, 245 E. 27 St. Paterson, N.J. Telefonas 274-0926.
2. Eisenos tvarkymas — Evaldas Remeza, 47 Van Sien Ave., Brooklyn, N.Y.
3. Programos tvarkymas — Vytautas Jurgėla, 1497 Putnam Ave., Brooklyn 27, N.Y. Tel. EM 6-2494.
4. Stadiono tvarkymas — Ant. Vainius, 80-39 87 Rd., Woodhaven, N.Y. Telefonas HI 1-9761.

Jaunimo organizacijų veikėjai, laukiame Jūsų talkos sumobilizuoti kuo daugiau sia jaunųjų jėgų Lietuvių Dienos tvarkdarai.

Mielai kolegos, tikimės, kad Jūs entuziastingai atsi-

ŽODYNAI

Keleivio administracijoje galite gauti šiuos kiekviam reikalingus žodynus: Dabartinės lietuvių kalbos

zodynas, .edagave prof. J. Balčikonis ir kt., yra apie 45,000 žodžių, 990 psl., kaina \$12.00

Lietuviškai angliškai zodynas. Vilniaus Peteraičio. II laida, daugiau kaip 30,000 žodžių, 586 psl., kaina \$7.00.

Anglų-lietuvių kalbos zodynas, V. Baravyko, apie 30,000 žodžių, 583 puslapiai, kaina ..... \$6.00.

Anglų-lietuvių kalbos zodynas, V. Baravyko, 368 psl. apie 20,000 žodžių, kaina \$4.00

liepsite į šį mūsų atsiųskiamą. Junkimės į talką didingai Lietuvių Dienai!

Per Pasaulinę Parodą į Laisvąjį Pasaulį!

Spaudos Informacijos sekcija

SNIPAMS RUOSTI MOKYKLOS SOVIETIJOJ

"Darbininko Balse" Nr. 1 yra įdėtas straipsnis "Snipams ruosti mokyklos." Ten suminėtos šiose vietose veikiančios snipams ruosti "akademijos":

Gatcino — šnipus ruošia Anglijai. JAV, Kanadai, Australijai ir Naujajai Zelandijai;

Prakovkos mokykloje snipai ruošiami Skandinavijos kraštams;

Stepnaja mokykloje snipai apmokomi Prancūzijai. Ufoj — Vokietijai;

Novaja — Afrikos kraštams;

Vostochnaja — Azijos šalims ir dar kitur.

Iš "akademijų" baigusių taip pat skiriami įvairiom užsienio tarnybom Sovietų Sąjungos atstovybėse.

ERNEST HEMINGWAY PALIKIMAS

Žymusis amerikiečių rašytojas Ernest Hemingway, Nobelio ir kitų aukštų premijų laimėtojas, susirgęs ir nebesitikėdamas pasveikti, 1961 m. liepos 2 d. nusizudė. Dabar paaiškėjo, kad jo paliktas turtas siekia 1 mil. ir 400 tūkstančių dolerių, iš kurių atskaičius visas išlaidas, žmonai paliks apie 1 milijoną.

BRANDT — VOKIETIJOS SOCIALISTŲ VADAS

Nepaprastas Vakarų Vokietijos socialdemokratų partijos kongresas Berlyno majorą Willy Brandt 320 balsų prieš 9 išrinko partijos pirmininku ir kandidatą į ministerio pirmininko vietą, jei kitais metais partija laimės rinkimus.

Senasis partijos pirmininkas Ollenhauer mirė 1963 m. gruodžio mėnesį.

BADAS INDONEZIJOS

Javos salos vidury dėl sausros badas gresia milijonui žmonių. Jau dabar ten kas mėnuo badu miršta 500 žmonių.

PLĖSIA BANKŲ IR VOKIETIJOJE

Vis didėjantieji bankų apipilėsimai kelia rūpesčio ir Vokietijoje. Pernai, daugiausia dienos metu, buvo apipilėsti 53 bankai, iš kurių plėšikai pagrobė apie milijoną markių.

KAIP IŠMOKTI ANGLISKAI

Dar turime labai ribotą kiekį knygos "Lengvas būdas išmokti angliškai." Už parašė S. Michelsonas, kaina 75 centai.

Paragink savo pažįstamus išsirašyti Keleivį. Kaina metams \$5.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

— Zdravstui, Maik!
— O ką tas reiškia?
— Tas reiškia gut morinink, Maiki. Argi tu nei kiek ruskai nesuranti?

— Aš rusiškai nesimokiu.

— Nu, tai turėtum pasimokyti, ba gali prireikti. Ruskiai gali atvežti Amerikon Hitlerį parodyti, tai reikės juos suprasti, ba angeliskai jis nemoka.

— O kur jie gaus Hitlerį?
— Chruščiovas laiko jį Kremliu aibaksy. Argi tu neskaitei apie tai Amerikos gazetose? Žinia atėjo tiesiai iš Maskvos.

— Matyt, kad tėvas tą žinią girdėjai, bet nesupratai.

— O kaip tu ją supratai?
— Aš supratau taip, kaip ji buvo parašyta.
— Nu, tai išvirozyk ir man.

— Tai yra skysta Maskvos propaganda. tėve.
— O ką tas reiškia?
— Reiškia pasigyrimą.
— Bet kodėl jis skystas?
— Todėl, kad negudriai pameluotas.

— Vot tebe raz! Net ir pameluotas! Tai įsina, kad Maskva giriiasi meluodama, ar ne?

— Taip, tėve, meluoja ir giriiasi.

— Bet ką gali žinoti, Maiki? Juk toks sutvėrimas kaip Hitleris yra buvęs, o dabar jo niekur nėra. Nu, tai kur jis galėtų būti? Kai ruskiai paėmė Berlyną, jis galėjo papulti į jų rankas. Todėl aš rokuoju, kad Maskvos žinia gali būti teisinga.

— Ta žinia taip ir sako, tėve. Esą rusams paėmus šturmu Berlyną, jie radę tenai apdegusį Hitlerio lavoną. Apie tai dabar pasakoja maršalas Vasilis Čuikovas, kuris pats Berlyną šturmuojo. Bet tai yra melas, tėve.

— Kodėl melas?
— Todėl, kad Berlyną šturmuoti jau nereikėjo, ir rusai jo neshurmavo. Faktiškai Berlyną jau buvo paėmę amerikiečiai. Jie buvo prieš prie jo visai arti, ir vokiečiai jau nespėjo išsiti. Jie matė, kad karas jau pralaimė-

tas, todėl norėjo, kad amerikiečiai jį užimtų pirma, negu rusai ateis. Rusus vokiečiai visada laikė barbarais ir nenorėjo jų matyti savo kultūringoj sostinėj. Ir amerikiečiai būtų miestą užėmę, bet iš Washingtono atėjo įsakymas: Sustoti! Berlynas pradžiam mūsų draugams rusams! Ir amerikiečiai laukė prie Berlyno apie 3 savaites, kol atmakleno apdriskusi bolševikų raudonoji armija ir iškėlė Berlyne savo vėliavą su kūju. Taigi maršalas Čuikovas dabar meluoja sakdamas, kad jis užėmęs Berlyną "šturmu". Jis dabar rašo apie tai knygoje, todėl šitos melagingos propagandos tikslas yra išgarsinti tą knygą.

— O irait, Maik, tegul jau ir taip būtų. Ale kaipgi su Hitleriu? Juk amerikoniai jo nepagavo. Tai kur jis dingo?

— Yra jau tikrai nustatyta, tėve, kad, karą pralaimėjęs, Hitleris nusišovė Berlyne. Jo artimieji lavoną suvyniojo į kilimą, apipylė gazuolinu ir sudegino. Dabar, turbūt, jau nėra jo nei kaukly. Tai kaipgi rusai dabar galėtų jį Amerikon atvežti, tėve?

— Bet gali būti, Maiki, kad rusai rado jo apdegusį lavoną ir parsivežė Maskvon. Padėtas į gerą aibaksy, jis galėjo išsilaikyti cilybėje iki šiol. Tai kodėl gi dabar jie negalėtų atvežti jį Amerikon?

— Bet kaipgi jie galėtų įrodyti, kad tai Hitlerio lavonas? Juk jis turėjo būti labai apdegęs.

— Tai dar geriau, Maiki, kad buvo apdegęs. Maskvos monelinkai dabar galėtų atvežti pasigyrimą ožį ir pasakyti, kad tai Hitleris. Nu, ir kaip tu galėtum įrodyti, kad tai ne jis?

— Ne, tėve, jie tokios rizikos nedarys, nes tai galėtų sugadinti jiems visą biznį. Jiems tik rūpi išgarsinti maršalo Čuikovo knygą. Kai tarp Maskvos ir Washingtono dėl Berlyno vis dar eina ginčai, tai tos knygos tikslas yra parodyti pasauliui, kad Berlyną užkariavo rusai ir jis priklauso

jiems. Iki šiol Chruščiovas vis baugino Ameriką savo "sputnikais" ir "kosmonautais," bet eidamas tuo keliu pamatė, kad jo Sovietija jau neturi duonos. Todėl dabar sugalvoja pigesnę propagandą — knygą apie Berlyno šturmą. Ištraukų iš tos knygos jau paduoda Maskvos žurnalas "Literaturnaja Rossiya". Tenai taip ir pasakyta: "Berlyną paėmė mes. Sovietų pajėgos. Ir kai mes jį šturmuojome, kiti buvo toli nuo tos scenos." Aiški propaganda. tėve.

— Atrodo, kad tavo teisybė, Maiki.

KOMNISTAI IR FASISTAI

Kaip komunistai visada pradeda apeliuoti į žmoniskumą ir lygybę ir baigia nežmonišku despotizmu, taip ir fašistai visada pradeda apeliuoti į nacionalizmą ir individualizmą ir baigia militariniu kolektyvizmu, daug blogesniu, negu ta liga, kurią jie sakėsi išgydysia.

Sydney Harris

NAUJENA

VLADAS NAGIUS-NA-GEVICIUS, jo gyvenimo ir darbų apžvalga, redagavo dr. Balyš Matulionis, labai gražiai išleista, daug paveikslų, 374 psl., kaina \$6.

Knygoje pirmą kartą plačiai aprašytas Karo Muziejus, garsėjęs laisvės kovų paminklais. Okupantas rusas šį muziejų panaikino, laisvės kovų paminklai dingo.

Jonas Aistis, POEZIJA. Joje yra šio žymaus poeto visi eilėraščiai, 420 psl., kaina \$6.

Leonard Valiukas, LITHUANIA LAND OF HEROES, 88 psl. teksto ir 95 psl. paveikslų, kaina \$4.75.

Dr. Kazys Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, 11 tomas, 336 psl., kaina \$5.

KNYGOS JAUNIMUI

MURKLYS, A. Giedriaus apysaka, 130 psl., kaina \$1.80.

GINTARO TAKAIS, J. Na rūnės eilėraščiai, daug iliustracijų, 64 psl., kaina \$1.80.

TRYŠ SAKALAI, Alf. Vambuto 15 pasakų ir padavimų, 186 psl., kaina \$2.00.

GINTARELĖ, J. Narūnės pasaka, gražios iliustracijos, 24 psl., kaina \$1.00.

Tai pati knyga anglų kalba, kaina \$1.00.

ELYN KAREVIAI, Aloyzo Barono apysakos vaikams, 69 psl., kaina \$1.50.

KAS GI YRA TAS MURKLYS?

Murklys yra neturtingos ūkininkės Daugienės inamnis—apsukrus katinas. Daugienė turi ir daugiau visokių inamių—žvirblių, pelių, žiurkių. Ji turi šunį, jos kieme kasdien lanko ir varna. Našlės Daugienės kieme ir jos mažame ūkelyje vyksta karas, sudaromos kariškos sąjungos, silpnai jungiasi prieš stiprų, diplomatai ieško taktininkų, kai kurie gyviai laikosi neutraliai, o stipresnis laimi, nors ir jam tenka priešų dantų ir aštrių snapų paragauti.

Murklys yra rašytojo A. Giedriaus apysaka jauniems skaitytojams. Bet ir suaugę neapsiriks pasiskaitę tos apsakos. Jos kalba graži, pasakojimas sklandus, ir visa apysaka dailininko Viktoro Simankevičiaus gausiai iliustruota. Tai geras dovana Kalėdų proga jauniems gimnazičiams ir pažįstamiems. Apysakos kaina \$1.80 su persiuntimu.

Užsakymus ir pinigų prašom siųsti šiuo adresu:

"KELEIVIS"

636 E. Broadway — So. Boston 27, Mass.

Vaiduoklis slankioja po Kremliaus rūmus

J. KAMINSKAS

Amerikietis Eugenius Lyons parašė kelias knygas apie Sovietų Sąjungą. Jo naujaisi kėlonės išpūdžiai tilpo "Das Beste" laikrašty. Čia jų išpūdžių dalis atpasakojama.

Sovietijos jaunimo nuotaikos

Pereitų metų lapkričio mėn. ties Maskvos vartais—Lušniko stadione—buvo paskelbta, kad trys jaunuoliai skaitys savo kūrinius: Andrei Voznesenskij, Boris Sluckij ir Bella Achmadulina.

Jų paklausyti susirinko 14 tūkstančių jaunimo. Į areną išėjo trys jaunuoliai. Prasidėjo literatūros vakaras. Ne tu jaunuolių eilėraščių paskatino tiek daug susirinkti, bet jų drąsa, Sovietijos padėties kritika. Ir daugiau pritarimo susilaukė tie eilėraščiai, kuriais buvo pultas visiems brukamas komunizmas.

Susirinkusiems buvo įknytos gyvenimo nuobodu-

mas, ir jie troško išgirsti teisybės, teisėtumo, laisvės, idealizmo ir kitų vertybių žodį. Ir tai buvo ne kas kita, kaip demonstracija, pridedama literatūros skraiste, kurią gausiai atsilankė jaunuoliai. Panašią demonstraciją dabar pasitaiko įvairiose Sovietijos vietose, ir jos vyksta ne vien tik literatūrai prisidengiant.

Gruodžio mėnesį Nikita atsilankė Maskvos parodoje, kur buvo išstatyti paviekslai, sukurti prieš 30 metų, dar Stalino laikais. Iki tol jie buvo laikomi paslėpti, nes tada buvo nupiešti neprisilaikant komunistų partijos linijos.

Nikita, tą parodą apžiūrėjęs, įdūko. Jis ištūžęs, seilių nesuvaldydamas, pasakė, kad jie piešti asilo uodega. Parodą apsisidamas, jis tarė: "Šiuo pareiškiu savo kovą."

Ką tie žodžiai reiškia, tenka dar luktelti. Bet viena aišku, kad jaunimas yra pritvinkęs laisvės troškimo. Tas troškimas vis labiau Sovietijoje plinta. Tuo Kremliaus yra rimtai susirūpinęs. Jis žino, kad ir praityje inteligentija buvo liaudies siekimų reikėja. Jis žino, kad sukilimai Lenkijoje ar Vengrijoje neapsiejo be inteligentų, be studentų veikimo.

Ir Sovietijoje studentija nerimsta. Jos nusivylimas pasireiškia ir tuo, kad tarp jaunimo plinta girtavimas ir net kriminaliniai nusikaltimai. Tai yra esamos santvarkos padarinys, o kartu ir prieš ją protestas. Jaunimas, neturėdamas supratimo, kas ir kaip iš tikrųjų buvo praeity, su visu aistringumu stoja prieš dabartį. Jis siekia sau išsiaiškinti tikrąsias vertybes, ieško, kur esama teisybės. Visa tai bolševizmo režimui tėra "buržuaziniai prietariai," naikintina "atgyvena", draudžiami "sovietiniam" žmogui dalykai.

Būdinga dabartinei Sovietijai, autorius sako, ir tai, kad dabar atsirado visas potvynis revoliucinių eilių ir kitų kūrinių. Jie nėra spausdinami, bet ranka perrašinėjami. Esą ir slapty laikraščiai, tokiu būdu išsinešantys. Ir taip iškyla nauji rašytojai, gabūs kūrėjai. Labai plačiai yra išgarsėjęs jaunuolis Eugenijus Javtusėnkas savo reiškiamų minčių drąsumu.

"Ne silpnumo, bet didingų ir garbingų žygių laukia iš manęs mano Rusija," sako jis. "Aš didžiuojuos tuo, kad jie nepajėgia manęs palaužti ir pakludyti."

Kas yra tie "jie,"—visiems aišku.

Zaidimas drąsos prieš nuobumą yra tuose raštuose vyraujantis šūkis.

O režimas? Kaip žinoma, Stalinui mirus prasidėjo atoreksis. Pradžioje Kremliaus galiūnai pasitenkino tuo, kad tą "niekšišką" ir klastingąją literatūrą, jos rašytojus ir skaitytojus išplūdo. Sukilimų Vengrijoje ir Lenkijoje įbaugintas, Nikita rašytojų susirinkime pareiškė, kad klusnumas partijai ir vyriausybei yra būtinas ir kad jei kas nors panašaus atsitiktų Sovietijoje, kaip Vengrijoje, tai Nikitos ranka nesudrebėtų šaudyti.

Po to labiau liberališkai kūrėjai savo raštus pradėjo dėti į stalčius, o dailininkai savo paveikslus į sandėlius. Bet pagrindis vis ruseno, ir 1960 m. vėl pasirodė masinė nelegali spauda, tik dabar jau griežtesnė.

Tas pakitėjasias Sovietijos visuomenės nuotaikas patvirtino ir ten buvusieji 1961-62 metais turistai. Tą pakartojo ir prof. Billington. lankęs Petrogrado universitetą. Būdinga ir tai, kad miręs poetas D. Pasternakas yra vėręs jaunimo įkvėpėju. Jaunimas simtaiš lanko jo kapą, kuris vasarą skendi gelėse. Iš literatūros išnyko fantastiški komunistiniai didvyriai, ir juos pakeičia Tols-tojaus, Turgenovo ar Dostojevskio kūriniams giminęgi tipai.

Valdžia žino, kad reikia paspausti spaudos cenzūrą, bet tai daro atsargiai. Ji dar bando rašytojus geruoju paveikti — savo naudai įtikinti. Nikita dažnai suvažiavimuose pašūkiauja rašytojus pabara, tik be jokio pasisekimo.

Anglijos kariai tiria griuvėsius Limassol (Kipro saloje). Tai graikų-turkų kovų vaisiai.

Liberališkoji visuomenės dalis nori laikytis toliau nuo komunistų partijos ir nesi- angažuoti.

Kol kas atrodo, kad dabartinis režimas dar nėra toks geitas imtis Stalino išpraktikuoto teroro.

Sovietija be inteligentijos negali apsieiti, o ši nori laisvai mąstyti, kaip normaliam žmogui pridera. Ji jaučia ir režimo silpnąją pusę.

Taip iš lėto vyksta rūgimas ir auga žmonių laisvės troškulys, kuris jau virto vaiduokliu ir atsilanko iki Kremliaus durų.

P. S.

Šio rašytojo mūsų atpa-kotas straipsnis rodo, kad ir Sovietijoje gyvas žmogaus protas ir laisvės ilgesys dar nėra visiškai nužudytas. Visai neabejotina, kad tas natūralus laisvės troškimas simtą kartų yra gyvesnis rusų pavergtose tautose, kurios savo laisvės dienas ir jų žiaurų praradimą dar gerai atsimena. Belieka tik tikėti ir išlaukti, kol ta nuotaika virst liepsnojantiu veiksmu, kuris nušluos žmogui prie-varta užkaltus vergiškos sistemos pančius. Tad reikia kietos ištvermės ir mūsų ko-voje šiaip ir anapus geleži-nės uždangos.

JAV federalinės valdžios civilinių tarnautojų pernai lapkričio gale buvo 2,470,571, iš jų 42% krašto apsaugos įstaigose, 24% pašto 7% veteranų administracijoje ir tt.

Skaityk Stasio Michelsono parašytą knygą "LIETUVIŲ IŠEIVIJA AMERIKOJE," 500 puslapių, daug paveikslų, gal ten ir save pamatysi. Kaina minkštais vir-

1964 M. KALENDORIAUS NEBETURIME

KELEIVIO 1964 METŲ KALENDORIUS JAU IS-PARDUOTAS. KURIEMS NEBEGALIME TO KALENDORIAUS PASIŪSTI, TIEMS ATSIŪSTUS PINIGUS ĮSKAITYSIME Į PRE-NUMERATĄ.

PLEŠĖ DIEVO GARBEI

Taip daręs yra dabar teisi-siamasis Keenan, kuris buvo pagrobęs žymaus aktorius Sinatros sūnų, taipgi akto-rių, ir iš jo tėvo tuo būdu iš-reikalavęs \$240,000.

Jo rašytą ir dabar surastą lais-ką teisme perskaitė vals-tybės gynėjas. Jame Kee-nan rašo, kad jis gerai ap-galvojęs pasiryžė dideliu nusikaltimui, kuris duotų jam \$100,000, o su tais pin-gais jis per 10 metų taptų milionierium.

Savo nusikaltimą Keenan esąs pasiryžęs išpirkti auko-mis. Praturtėjęs jis gautus pinigus pasižadėjo grąžinti Dievui per bažnyčią ir lab-daringas organizacijas.

Šitas prokuroro perskai-tytas laiškas buvo tikra bomba, nes kaltinamųjų gy-nėjas Sinatros pagrobimą norėjo paversti pokštu. O pasirodo, kad čia juokų ne-buvo ir kad tai "dievobai-mingų" žmonių darbas.

MIESTAI

(E) 1963 m. gyventojų skaičius Lenkijos miestuo-se siekė: Varšuva—1,171,000. Lodzė—723,000, Kro-kuva—493,000. Vroclav (buv. Breslau)—447,000. Poznanė—421,000, Gdansk—299,000.

Kairėje Meksikos ambasadorius Bolivijoje, kuris su kitais varė milžinišką šmugelį narkotikais. Paaikėjo, kad jų biznis siekė keliolikos milijonų dolerių. Pagaliau jie pakliuvo į New Yorko policijos nagus. Čia matome juos atvedamus į teismą.

MOTERŲ SKYRIUS

Benediktas Rutkūnas

Juodooji baladė

Eglės viršūnėje juodvarnis supasi,
krunksi vidurnakčio liūdesiu;
šnara stiklinės ežero lūpose
nendrė per sapną sujudusi.

Mėnuo paviršiuje kibirkštis pažeria
raibstančiu deimanto spindesiu —
iškelia rankos iš miegančio ežero
dvarą, prakeiktą legendose —

Iškilmės rūmų puošniosiose menėse,
dainos vidurnakčio puotoje;
šokyje poros banguodamos genasi,
spindi žvitri sužieduotoji:

glaudžiasi, supasi, šypsena buria ji
šauņu bajorą pažinusi.
dovanų rožėje pilnavidurėje
nuotakos laimė vaidinasi...

—Kardus galastykit! Žirgus balnokite!
Dūmai ir ugnys pasienyje! —
ragas sugaudžia... Blaūsiai juokas ten
iškilmių pirmą dieną jau.

Orūs dviūnai, kariagos barzdotieji
ženklai telaukia pakilę jie.

—Mūsų pirmoji naktis... Kaipgi joti tau?
Sukimės meilės kadrilyje! —

Gundo grafitė žvilgsniu sužadėtąjį,
kraujas vaidinasi rožėje —

—Vyrų, suspėsimė... Ko gi skubėti mums? —
Vėlei kadrilį sau drožia jie.

—Vyrų, prie ginklo! Tuoj iškilmes baikite —
priešas niokoja mūs šalį jau!..
—Žinią praneš ne laiku šitą teikiatės:
nebaigėm vyno dar žaliojo...

Juokas ir dainos vis audžiasi menėse,
naktį sudrumdamos giliai...
Šauklio grūmojantis balsas skardenasi:
—Veržiasi priešas į pilį jau! —

—Už grafo gražuolę išgerkime, dukterį:
džiaugsmo nedrumskite tyrojo! —
taurę jaunikis pakeldamas stukteri...
Gerai ir šoka vėl vyrų jo.

Spaudžiasi nuotaka, šypsena buria ji
nerimas sieloje pinasi:
kvepiančio rožėje pilnavidurėje
meilė ir kraujas vaidinasi —

Didžiosios durys žvangėdamos veriasi:
—Krito pilis jau pasienyje... Kunigaikštis...
dar ginasi...
—Gerkim jo laimei, valdovas mūs geras jis!
Žinią skandiname vynuose... —

Vynas midus vis putodamas laistosi —
vyno negėrė dar tokio jie!
Degančio krašto kraujuotos' pašvaistės
sukas jaunavedžiai šokyje.

Žingsniai už durų nelauktojo puotoje —
baltas šešelis prie slenksčio sustoja ten —
Blyksta bajoro jauna sužieduotoji —
—Ei, muzikantai, kodėl nebegroja?!

—Sveikas, vaidila! Na, ko gi apniukęs toks?
Gal padainuosi ką? Šėskis prie stalo mūs!..
—Trenki, perkūnija! Skradžiai pražukite! —
—Moki tu keikti... Taurę tad keliame!

Skelia perkūnas vidurnakčio tylumą —
žiezirbų žirgas nejudamas —
Iškilmų dvaras nugarsta į gilumą,
žvanganciais rūmais juoduodamas —

Juodvarnis eglėje krankdamas supasi,
žiūri į gelmę suspindusią —
Mirga stiklinės ežero lūpose
dvaras, prakeiktas legendose...

VIENUOLIŲ MADŲ PARODA

Ir lietuvių tarpe paplito
madų parodos. Tuo, matyt,
užsikrėtė net vienuolės, nes
Moterys Katalikių Tarybos
susirinkime Winchesteryje,
Mass., net vienuolikos ordi-

nų vienuolės demonstravo
savo drabužius. Pranešėja
atkreipė dėmesį, kad ir vie-
nuolių drabužiai labiau pri-
taikyti šių dienų reikalavi-
mams, nes, sako, šiandien
ir vienuolės naudoja motori-
nes susisiekimo priemones.

Japonijos princas Yoshi, 28 m., antrasis imperato-
riaus sūnus, susižadavo su 23 m. amžiaus Hanako Tsu-
garu. Šį rudenį, po Olimpiados žaidynių, jie žada susi-
tuokti. Princas yra biologas ir dirba mokslinį darbą
Tokio universitete.

Jš atsiminimų apie J. Grinienę

lankyti sveikstantį po pa-
kartotinos operacijos Miką
Blūdžių. Jis jau peržengė
80-sius metus, nepriklausomai
Lietuvoje buvo Finansų
Ministerijos departamen-
to direktorius. Džiugu buvo
matyti ne tik pasveikusį,
sustiprėjusį, bet ir pajau-
nusį bičiulį Miką. Ilgiau ne-
gausdami, abudu grįžome į
Marijampolę tokią kokią ji
buvo 1905 metais. Šie metai
yra žymūs tuo, kad Rusijos
caras jau buvo priverstas
paskelbti išgarsėjusį anuo-
met laisvų ir Valstybės Dū-
mos—parlamento suauki-
mo vadinamąjį spalio mėn-
manifestą. Deja, ir mėnesiui
nepraėjus, aiškėjo, kad pa-
skelbtos laisvės buvo tikrai
provokacija revoliucionie-
riams išaiškinti, nes bau-
džiamieji dragūnų ir kazo-
kų būriai keliuose sulauky-
davo įtariamus revoliucio-
nierių, ir jie buvo mušami,
grūdami į kalėjimus.

Lietuvos Socialdemokra-
tų partijos nariai ir bendra-
minčiai tuomet garsėjo pra-
kalbomis — "pamokslais"
viešuose žmonių sambūriuose
turgavietėse, valsčių su-
eigoje, prie bažnyčių. Štai
Mikui Blūdžiui teko sakyti
pamokslą artimiausio Mari-
jampolės Kvietiško vals-
čiaus žmonių sueigoje. Tu-
omet važiuojant pro valsčiaus
raštinę Miko tėvas nustebo
savo sūnaus drąsa, bet nie-
ko sūnui nesakė, tik tai na-
mie išpėjo, kad pamokslas
sakyti ne čia pat prie namų
durų, kur žmonės ir žanda-
rai jį gerai pažįsta.

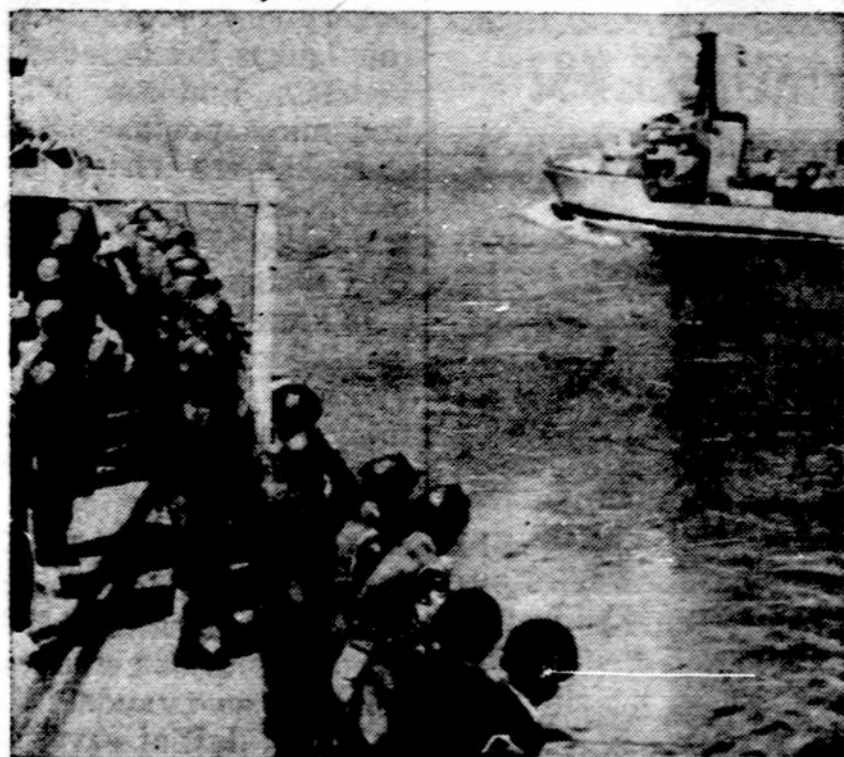
Blūdžių ūkis buvo tikrai
pusantro kilometro nuo
Marijampolės — Vilkaviškio
plento. Kas šiuo plentu a-
nuomet važiuodavo ar eida-
vo Marijampolėn, galėjo
matyti visuomet atvirus prie

pat plento buvusio kluono
duris. Šios durys samonin-
gai buvo paliekamos atvi-
ros, kad nieks nepamanytų,
kad kluone yra išgarsėjusio
Marijampolės knygnešio
Kanceriaus knygų sandėlis.
Blūdžių buvo penki bro-
liai: Jurgis—daktaras, Mi-
kas—chemikas, Jonas—mo-
kytojas, Juozas—ūkininkas
ir Petras—daktaras. Visi
keturi (be Jurgio gydytojo
Pilviškiuose), buvo žymūs
anų metų socialdemokratų
sąjūdžio dalyviai Marijam-
polėje ir apylinkėse. Mari-
jampolės socialdemokratų
sambūriui dar priklausė:
daktaro brolis Jonas Gri-
nius, studentas teisininkas
Liūdas Ciplijauskas, studen-
tas teisininkas Juozas Bra-
zaitis, studentas teisininkas
Pijus Grigaitis, Kidolis ir
kiti.

Sambūrio globėja ir ak-
tingoji dalyvė buvo daktaro
Kazio Griniaus žmona Joa-
na. Josios butas buvo Suval-
kijos socialdemokratų sąjū-
džio dalyvių pastogė. Čia
buvo tariamasi dėl Suvalki-
jos socialdemokratų konfe-
rencijų. Čia lankėsi gimna-
zijos mokinių slaptosios
kuopelės dalyviai. Ir čia ra-
šančiam, tuomet 6-tos kla-
sės gimnazijos mokiniui, te-
ko lankytis J. Grinienės bu-
te: jos buvau pakviestas ir
dalyvavau Suvalkijos soci-
aldemokratų konferencijo-
je, įvykusioje studento Juo-
zo Brazaičio tėviškėje, Skar-
dupių kaime, netoli Mari-
jampolės.

Joanos Grinienės žinioje
buvo ir politiniams kalin-
iams šelpiti kasa.

Jauniausias Blūdžių bro-
lis Petras (vėliau daktaras)
su Z. Aleksa (Angariečiu)
buvo įsitaisę Blūdžių gyve-

Tai turkų laivynas, kuris manevruoja netoli Kipro
salos. Graikai bijo, kad Turkijos kariai nepradėtų lipti
į salą.

Teisės patarimai

Advokatė M. Šveikauskienė sutiko atsa-
kyti į Keleivio skaitytojų klausimus teisės
reikalais. Tie klausimai turi būti bendro
informacinio pobūdžio. Klausimus ir at-
sakymus spausdinsime šiame skyriuje.
Klausimus prašome siųsti tiesiog šiuo
 adresu:
M. Šveikauskas, Attorney at Law,
8 Belgrade Ave., Roslindale,
Boston, Mass. 02131.

Klausimas

Man netrukus sueis 65
metai, bet aš turiu dabar ne-
sunkų ir gerai apmokamą
darbą. Tai norėčiau dar ke-
lis metus padirbėti. Seniau
aš dirbau New Yorke, o da-
bar Massachusetts dirbu
jau ketveri metai. Gal man
galėtumet pasakyti, kiek
reikia Massachusetts išdirbi-
ti, ir jei aš dirbsiu keletą
metų po to, kai man sueis
65 metai amžiaus, ar aš ga-
lėsiu gauti didesnę senatvės
pensiją.

Needham Mass.

Atsakymas

Kadangi senatvės pensi-
ja yra pagrįsta ne atskirų
valstijų įstatymais, bet fede-
raliniu įstatymu, tai nesuda-
ro reikšmės, kurioje valsti-
joje Tamsta dirbė ar dirbi.
Jei Tamsta išdirbsi reika-
lajamą laiką, tai pensiją
gausi. Gaunamos pensijos
dydžio klausimas yra kiek
sudėtingesnis. Pensijos "dy-
dis" priklauso nuo uždarbio
vidurkio per tam tikrą me-
tų skaičių. Kiek metų reikia
paimti tam apskaičiavimui,
priklauso nuo Tamstos am-
žiaus. Patarčiau Tamstai
kreiptis į Social Security
Administration, Baltimore
35, Maryland. Jie turi visus
davinius, kiek Tamsta įmo-
kėjai ir kuriais metais kiek
priklausė prie Tamstos So-
cial Security sąskaitos.

Jei Tamstos darbas yra
geriau apmokamas, negu
ankstyvesnis darbas, Tam-
stai gali apsimokėti ilgiau
padirbti, nes tai pakeis už-
darbio vidurkį. Šiaip, pats
faktas, kad dirbi po to, kai
susilaukė 65 m. amžiaus,
pensijos nedidina.

MIELIEMS KELEIVIO SKAITYTOJAMS

Aš gaunu labai daug lai-
škų iš Keleivio skaitytojų.
Kai kurie klausimai yra ne-
viešo, bet labiau asmeniškio
pobūdžio, ir į tokius sten-
giusi pagal reikalą atsaky-
ti laišku. Tačiau yra ir to-
kių laiškų, kuriuose nepa-
mėtas paklausėjo adresas.
Tie klausimai, kurie telpa
laikraštyje, yra atžymėti tik
inicialais (raidėmis), nors
ir būtų pilnas parašas. Tas
daroma tam, kad būtų ap-

namo namo pastogė spaus-
tuvė. Mikas (brolis) girdė-
davęs, kaip virš lubų bildė-
davo Petro spauštuvė. Čia
buvo spausdinami socialde-
mokratų atsisaukimai. Ka-
dangi jau buvo pavojus, kad
žandarai gali spauštuvę už-
klupti, tai ji buvo pergaben-
ta į saugesnę vietą—į pasiū-
rę prie malūno už Marijam-
polės miesto sodo. Bet ir ši
spauštuvės vieta pagaliau
buvo nepatikima, — reikėjo
ir iš čia išvežti pati Joana
Grinienė neįprastu būdu,
bet apie tai kitą kartą.

Jonas Valaitis

būti naudingi visiems skai-
tytojams.

Rašyti reikia trumpai ir
aiškiai ir pridėti savo tikrą
pavardę ir adresą. Pavardės
ir adreso nespausdinsime, o
prie klausimo prirašysime
tik inicialus ir vietą, iš ku-
rios klausimas yra atsiųstas.

M. L. Šveikauskienė

KODĖL MOTERYS RUKO

Dėl tų pačių priežasčių,
dėl kurių ruko ir vyrai: dėl
malonumo, norėdamos nusi-
raminti, pamėgždžiodamos.
Juo daugiau moterų gau-
na dirbti savarankų įtemp-
tą darbą, ypač kuris nesise-
ka, tuo dažniau jos siekia
tų pačių paprastų priemonių
nusiraminti, kaip ir vyrai.

Jei moteriai kas nepasise-
ka, jeigu ji kuo nusivilia-
ji ruko ar valgo. O rukti
juk geriau jos figūrai.

Moterys nori greičiau pri-
sitaikyti prie aplinkos, negu
vyrai, ir todėl šiandien rū-
kymas yra tapęs tokiu pat
papročiu, kaip pasakyti
"Sveikas, kaip gyvenai?" ir
tt. Moterys nemėgsta eiti
prieš nusistovėjusią normą.
Taip sako psichologas dr.
Harold Greenwood.

Už tėvo galvos vaiko nė
plaukas nenukrinta.

IDOMIOS ir NAUDINGOS KNYGOS
Pačiam Skaityti ir Kitam Dovanoti

- LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW, Barboros Armonienės "Kryžiaus keliu" Sibire aprašymas, surašė A. L. Nasvytis, 222 pusl., kaina...\$3.95.
- LIETUVIŲ IŠEIVIJĄ AMERIKOJE, vaizdai šio krašto lietuvių istoriją, gausiai iliustruota, parašė St. Michelsonas, virš 500 puslapių, kaina...\$5.50.
- SOCIALDEMOKRATIJĄ IR POLIŠEVIZMAS, pagal Kautskį, naujausiomis žiniomis papildyta tuo klausimu knygučė, kaina...25 Cnt.
- LIETUVOS SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJOS PROGRAMINIS GAL. RĖS. 32 pusl., kaina...25 Cnt.
- KODĖL AŠ NETIKIU Į DIEVĄ? Atvira nuomonė, idomūs argumentai, kaina...20 Cnt.
- LIUOZAS STALINAS, arba koks Kaukazo ispanis buvo pasidavęs Rusijos diktatoriui, kaina...25 Cnt.
- LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA, Parašė dr. D. Plika, Pritaikinta Amerikos lietuviams, 144 puslapių, kaina...\$1.00.
- VILKO GRUPĖ KOMISIJOS PRANEŠIMAS, arba kodėl mums vis dar vienybės, 60 pusl., kaina...\$1.00.
- TAVO KELIAS Į SOCIALIZMĄ, Parašė Leonas Blimas, Trumpas socializmo aiškinimas, kaina...25 c.
- DĖL LAISVOS LIETUVOS, Lietuvos socialdemokratų raštai dėl bolševikų okupacijos ir teroro Lietuvoje, kaina...25 Cnt.
- VISUOTINIS TVANAS, Ar galėjo toks tvanas būti ir ką apie tai sako mokslas? kaina...25 Cnt.
- NAUJA VALGIŲ KNYGA, parašė M. Michelsonas, 250 įvairių lietuvių ir kitų tautų valgių receptų, 132 puslapiai, kaina...\$1.25.
- CEZARIS, Mirko Jeauitė romanai, trysiosios dalyse, kiekviena dalis po \$2, ara visos 3 dalyse...\$6.00.
- NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI, parašė Jonas Karys, labai daug paveikslų, 255 pusl., gera popiera, kaina...\$5.00.
- ŠIAURUOJU TAKELIU, K. B. Rikantūno atsiminimai iš Lietuvos ir iš Amerikos lietuvių gyvenimo, 178 pusl., kaina...\$2.00.
- ISIEJUSIEMS NEGRĖŽTI, M. Katiškio meistriškas aprašymas, kaip karui einant prie galo tūkstančiai lietuvių bėgo į Vakarus nuo rusų "vadotojų", 536 pusl., kaina...\$5.00.
- ŽEMAITES RASTAI, Garsiosios mūsų rašytojos pirmojo karo metu Amerikoje parašyti vaizdai su rašytojos paveikslu, 128 puslapiai, kaina...50 Cnt.
- SOCIALIZMO TEORIJA, Trumpai ir aiškiai parodo, kaip keitėsi visuomenės santvarka ir kodėl ji dar keisis, kaina...25 Cnt.
- DEMOKRATINIO SOCIALIZMO PRADAI, Populiari ir naudinga knyga šių dienų klausimams spręsti, kaina...50c.

Užsakymus ir pinigų prašome siųsti šiuo adresu:
KELEIVIS

634 E. Broadway — So. Boston 27, Mass.

